

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VÄLJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—

ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR

JA VASTUTAV TOIMETAJA

A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektiooni juhataja J. Janusson

Sektiooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektiooni juhataja J. Kurkus

Sektiooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 41

Tallinn, 12. oktoobril 1937

III aastakäik

SISU:

CONTENTS:

	Lk.		Page
PÕLLUMAJANDUS		AGRICULTURE	
Teraviljasaak maailmas (uusimaid andmeid)	706	World Grain Production (Latest Data)	706
Linakaubandushooaja ülevaade	709	Review of the Flax Marketing Season	709
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS		INDUSTRY AND TRADE	
Tööstusettevõtted ja töölohu 1. IX 1937	712	Industrial Enterprises and Employment on 1. September 1937	712
LAEVANDUS		SHIPPING	
Prahiturg	714	Freight Market	714
HINNAD		PRICES	
Tähtsamad hinnad ja noteeringud	716	Prices and Quotations	716
PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD		AGRICULTURAL MARKETS	
Võiturg	715	Butter Market	715
Põllumajanduslik väljavedu	717	Exports of Agricultural Products	717
Juustuturg	717	Cheese Market	717
Peekoniturg	717	Bacon Market	717
Tapaloomade ja lihaturg	718	Cattle and Meat Market	718
Kanamunaturg	718	Egg Market	718
Piimaturg	719	Milk Market	719
Teraviljaturg	719	Grain Market	719
Linaturg	719	Flax Market	719
Kartuliturg	720	Potato Market	720
Aodviljaturg	720	Vegetable Market	720
Kalaturg	721	Fish Market	721
INFORMATSIOONI OSA		INFORMATION PART	
Eesti Panga nädalaaruanne	721	Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return	721
VALISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED		FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION	
Eestis kehtivad kaubandus- ning maksete äändamislepingud	722	Trade and Clearing Agreements Valid in Estonia	722
Leedu väliskaubandus 1937	723	Lithuanian Foreign Trade in 1937	723
Karjasaaduste väljavedu Soomest 1937. a.	724	Export of Cattle Produce from Finland 1937	724
Sigurite sissevedu Inglisse	724	Imports of Chicory to Great Britain	724
Sigade suu- ja sõrataud Hollandis	724	Pigs Mouth and Hoof Diseases in Netherlands	724

PÖLLUMAJANDUS

TERAVILJASAAK MAAILMAS (UUSIMAIÐ ANDMEID). WORLD GRAIN PRODUCTION (LATEST DATA).

Rahvusvahelise põllumajandusliku insti-
tuudi viimaste kokkuvõtete järgi nisu all
olevad pinnad põhjapoolkerel ületavad 10%
m. a. taseme. Laiendatud kasvupindade ja
rahuldavate kasvamisolude kokkusattumisel
ületab tänavune põhjapoolkera toodang m.
a. oma ligi 10% ja tõuseb tasemele, mis
peale aastatarvituse rahuldamise peaks
andma veel ülejääke olevate tagavarade
suurendamiseks.

Euroopa riiges oli kasvamisaegne il-
mastik üldiselt rahuldav, kuigi koristamis-
aeg mõneski üksikus riigis sliigisel liiga sa-
gedasti esinevate hoovihmade tõttu mõjus
takistavalt kiire ja otstarbeka koristamis-
tööde läbiviimisel, mille tagajärjel kannatas
mõnelgi pool nisukvaliteet. Nii kujuneb
sept. keskel tehtud hinnanguil kogu Euroo-
pa nisutoodang (ilma NSVL-ta) 413 milj.
kv, ületades seega m. a. taseme 9 milj. kv
ehk 2,2%, kuid jääb siiski veel madalamaks
ligi 3% 1931—35. a. keskmisest. Importrii-
kide toodangut arvestatakse 294 milj. kv-le
m. a. 276 milj. kv vastu, kuna eksportriiki-
de toodang langes m. a. 128 milj. kv-lt 119
milj. kv-le. Seega langeb üldine toodangu
suurenemine täies ulatuses importriikide ar-
vele, kuna eksportriiges, millise rühma moo-
dustavad Doonau maad, Poola ja Leedu,
jääb tänavune toodang ligi 7% väiksemaks
möödunud kui eriti hea saagiga aastast,
kuid ületab sealjuures 14% viimase viie
aasta keskmise.

NSVL-u kohta on teada, et sealses nisu-
kasvatuse plaanis oli nähtud ette 6%-ne
kasvupindade laiendamine võrreldes e. a-ga,
kusjuures nisu all olevad pinnad tõusnuks
41 147 tuh. ha-le. Kui palju tegelikult kül-
vati täis, selle kohta puuduvad täpsad and-
med. Üldiselt on teada, et kasvamisaegne
ilmastik oli täiesti rahuldav, mis eeldab
täiesti rahuldavat, üle eelmise aasta ulatu-
vat nisutoodangut. Kuna koristamisajal
takistas vihm mitmel pool otstarbekat löi-
kuse läbiviimist, siiski ei osutu sealne tä-

navune nisu kvaliteedilt mitte kõige pare-
maks.

Nisukasvupinnad ja -toodang Euroopas.

Area Under, and Production of Wheat in Europe.

	Eksportijad maad *) Exporting Countries				Importijad maad Importing Countries			
	Kasvupind milj. ha Area in mill. ha	Toodang milj. kv. Production in mill. quint.	Saak kv. ha-lt Yield per ha		Kasvupind milj. ha Area in mill. ha	Toodang milj. kv. Production in mill. quint.	Saak kv. ha-lt Yield per ha	
1937	10,4	119	11,5		20,3	294	14,5	
1936	10,4	123	12,3		21,2	276	13,0	
1935	10,3	105	10,2		21,6	324	15,0	
1934	9,9	91	9,3		21,6	33	15,3	
1933	9,9	124	12,5		21,6	351	16,3	
1932	9,6	76	8,0		20,9	329	15,7	
1931	0,5	126	12,0		20,3	265	13,1	
1930	10,0	122	12,2		19,8	248	12,5	
1929	9,1	103	11,3		19,3	292	15,1	
1928	9,4	118	12,6		19,5	266	13,6	

P-A meerika nisukasvatusemaist ületab
talinisutoodang Ühendriiges kolmandiku võ-
rra läinud kui keskmise toodanguga aasta
ja tõuseb tasemele (187 milj. kv), mis ra-
huldab täielikult sisemaise nisutarbe. Kuna
m. a. Ühendriiges suinisu ebaõnnestus täie-
likult, ületab tänavu sealne toodang võrdle-
misi soodsate kasvuolude tõttu ligi kahe-
kordselt m. a. oma ja tõuseb 54 milj. kv-le.
Tänavune suinisu toodang ei ole üksi suurem
m. a-st, vaid ka viimase viie aasta keskmis-
est veerandi võrra. Kuna talinisutoodang
katab täielikult sisemaise tarbe, tuleb suini-
sutoodangu ulatuses arvestada tänavust
Ühendriige nisueksporti. Seega tõusevad
Ühendriigid üle mitme aasta tänavu taas
eksportriige hulka, aidates kaasa uuele
pakkumispinge tõusule.

Kanadas on talinisutoodang hea ja
tõuseb tunduvalt üle eelmise kui ka viimase
viie aasta keskmise, kuna seevastu kannatas
suinisu tunduvalt ebasoodsate ilmastikumõ-
jude all, mistõttu tänavust toodangut hin-
natakse 51 milj. kv-le, mis on viiendiku
võrra väiksem m. a-st ja veidi üle poole

*) Doonau maad, Poola ja Leedu.

viimase 5 aasta keskmisest toodangust. Kuna Kanadas kogu nisukasvatusest talinisuul on võrdlemisi väike osatähtsus, ei jõua talinisu hea saak tasandada kuigi niimetamisväärselt suinisu toodangu tagasiminekut, ja nii jääb sealne kogu nisutoodang viimase 23 a. jooksul diheks väiksemaks.

Aasia mais on tänavune nisutoodang kõrgem m. a-st ja ületab samuti viimase viie aasta keskmise. Nii hinnatakse India nisutoodangut 99,7 milj. kv-le m. a. 95,7 milj. kv ja viimase viie aasta keskmise 95,4 milj. kv vastu. P.-Aafrika nisutootjais mais on toodang ainult Egiptuses veidi madalam m. a.-st, kuna teisis mais ületab tänavune toodang, mida hinnatakse 32 milj. kv-le, ligi veerandi võrra m. a. ja tõuseb üsna lähedale viimase viie aasta keskmisele.

Septembri keskel tehtud saagihinnangu eelteateil hinnatakse tänavust põhjapoolkera nisutoodangut NSVL-ta ja Hiinata (913 milj. kv-le m. a. 832 milj. kv vastu. Seega ületab tänavune nisutoodang 1936. a. oma 81 milj. kv ehk 10% ja 1931—35. a. keskmise 3,1%.

Nisutoodang põhjapoolkeral milj. kv-des.

Production of Wheat in Northern Hemisphere in mill. quint.

	Euroopa ¹⁾	P.-Ameerika	Aasia ²⁾	Aafrika	Kokku ²⁾
1937	413	297	171	92	973
1936	404	288	164	26	882
1935	429	251	157	31	869
1934	421	222	151	37	831
1933	475	231	156	30	892
1932	405	330	137	35	907
1931	391	348	156	32	926
1926—1930 .	365	358	141	29	893

Rukkitoodang euroopa riiges Rahvusvahelise Põllumajandusinstituudi andmeil kujuneb tänavu väiksemaks, mida on saadud viimaste aastate jooksul. Mõõdunud kui isegi kehva aasta saagist jääb tänavune toodang 12 milj. kv ehk 6% ja viimase viie aasta toodangust 26 milj. kv ehk 12% väiksemaks. Võrreldes sõjaeelse rukkitoodanguga jääb tänavune toodang väiksemaks 50 milj. kv ehk $\frac{1}{5}$ võrra. Tänavuse lõikuse halvad tulemused on tingitud eba-

soodsaist talvitustingimustist ja kevadel maist juuli keskpaiguni valitsenud liigkui-vusest Kesk-Euroopa tähtsamais rukist kasvatavais riiges — Saksas, Poolas ja Tšehhoslovakkias. Nii arvestatakse Saksa tänavust toodangut 67.7 milj. kv-le, mis on väiksem m. a.-st 6.2 milj. kv ehk 8.4% ja 1931—35. a. keskmisest 10 milj. kv ehk 13%. Poola kui tähtsama rukkiturgu mõjustava riigi toodang langes tänavu 55.7 milj. kv-le m. a. 63,6 milj. kv ja viimase viie aasta 63,9 milj. kv vastu — toodangu tagasimineku võrreldes m. a.-ga 12,5% ja viie aasta keskmisega 13%. Tšehhoslovakkia toodang 14.5 milj. kv-ga on küll m. a. tasemel, kuid jääb 3.1 milj. kv ehk 18% väiksemaks 1931—35. a. keskmisest. Samuti on ka tänavune toodang Austrias ja Ungaris alla m. a. taset. Balti riiges on rukkitoodang võrdlemisi hea. Rukkitoodang ületab m. a. oma Eestis 35%, Soomes 23% ja Lätis 4.4%. P.-Am. Ühendriiges ületab tänavune rukkipind m. a. ligi 50% ja kuna kasvuolud olid head, ületab sealne rukkitoodang üle kahe korra eelmise aasta ja poole võrra 1931—35. a. keskmise ja tõuseb 13 milj. kv-le.

Suurima rukkitootja maa — NSVL-u — kohta puuduvad täpsad andmed, kuid külvi-plaani järgi oli nähtud ette $1\frac{1}{2}$ %-ne külvipindade vähenemine eelmise aasta tasemelt, mis tähendaks rukki kasvatuse tagasitõmbust ümmarguselt 380 tuh. ha. Kuna kasvamisaeasid ilmastikuolud olid tähtsamais tootjais piirkonnis eriti soodsad peale koristamisaja, mil vihm kippus tööd takistama, arvatakse kujunevat tänavust rukkitoodangut täiesti rahuldavaks. Arvestades veel viimaseil aastail kiirelt levinud mehaaniliste koristamisriistade tarvituselevõtmist ja külvimetodi parandamist, on tõenäoline, et sealne toodang tõuseb lõplikul andmeil üle m. a. taseme.

Kogu põhjapoolkera rukkitoodang (NSVL-ta) peamiselt äpardunud saagi tagajärjel Kesk-Euroopa tootjais mais jääb vaatamata P.-Ameerikas tänavusele heale lõikusele siiski veidi madalamaks 1936. a. omast ja tõuseb vaid $\frac{9}{10}$ viimase viie aasta keskmisest tasemest.

¹⁾ ilma NSVL-ta.

²⁾ ilma NSVL-ü ja Hiinata.

Rukkitoodang põhjapoolkeral milj. kv-des.*Production of Rye in Northern Hemisphere in mill. quint.*

	Euroopa ¹⁾ P.-Ameerika Aasia ja K o k k u ¹⁾			
	P.-Aafrika			
1937	202	15	5	222
1936	214	8	5	227
1935	225	17	2	244
1934	225	6	2	233
1933	255	6	3	264
1932	237	12	2	251
1931	197	10	4	211
1926—1930	221	14	2	237

Söödaviiljadest kannatas odrakasv Euroopas tunduvalt põua all, mille tagajärjel on tänavune toodang Euroopa riiges madalam mullusest kui ka viimase viie aasta keskmisest. Nii hinnatakse kogu Euroopa odratoodangut väiksemaks m. a.-st 5% ja 1931—35. a. keskmisest 10%. Suurem toodangu tagasimineku tabas just odrakasvatuse alal tähtsamad riiki — Rumeeniat, kelle toodang langes e. a. 16 tuh. kv-lt tänavu 8,7 tuh. kv-le ehk 46%. Samuti on ka tänavune toodang Ungaris veerandi võrra madalam mullusest. Tunduvalt nõrgem on ka odratoodang Poolas ja Tšehhoslovakkias. Seevastu on P.-Ameerikas toodang eelmisest aastast 43% kõrgem ja ületab ka viimase viie aasta keskmise kümnendiku võrra. Aasia maist arvestatakse rikkalikku toodangut, kuna seevastu P.-Aafrikas on tegemist e. a.-st tunduvalt nõrgema toodanguga. Põhjapoolkera odratoodang, peamiselt P.-Ameerika ja Aasia maade rikkaliku saagi tõttu, ületab 3,6% m. a. ja ühtub viimase viie aasta keskmiste andmetega.

Odratoodang põhjapoolkeral milj. kv-des.*Product of Barley in Northern Hemisphere in mill. quint.*

	Euroopa ¹⁾ P.-Am. Aasia ²⁾ P.-Aafrika Kokku ¹⁾ ²⁾			
	1937	144	69	56
1936	152	48	52	277
1935	152	81	47	301
1934	156	40	47	272
1933	169	48	44	284
1932	169	83	41	317
1931	150	59	47	279
1926—1930	161	83	44	309

Kaera juures on olukord euroopa riiges tunduvalt parem odra omast ja kogu toodangut arvestatakse m. a. tasemele.

¹⁾ ilma NSVL-ta.²⁾ ilma Hiinata, Indiata ja Irakita.

Ameerikas hinnatakse kaeratoodangut heaks, mis ületab m. a. $\frac{1}{3}$ võrra. Seetõttu ületab ka kogu põhjapoolkera tänavune kaeratoodang 13% m. a. ja tõuseb viimase viie aasta keskmisele tasemele.

Kaeratoodang põhjapoolkeral milj. kv-des.*Production of Oats in Northern Hemisphere, in mill. quint.*

	Euroopa ¹⁾ P.-Ameerika K o k k u ¹⁾ ²⁾		
	1937	240	208
1936	240	156	408
1935	240	234	480
1934	244	128	379
1933	282	154	442
1932	269	242	516
1931	246	214	465
1926—1930	268	234	508

Maisikasvatuses on lootat praegusil andmeil Doonau mais, peale Rumeenia, mullusest kõrgemat saaki. Rumeenias kannatasid maisipõllud üksikuis kohis eriti tugeva põua all, mistõttu sealne maisitoodang on veerandi võrra väiksem kui 1936. a. mis oli omakorda viimase viie aasta keskmisel tasemel. P.-Am. Ühendriiges laiendatud kasvupindade ja eriti soodsate kasvuolude tagajärjel ulatub tänavune maisitoodang 687 milj. kv-le, mis ületab eelmise aasta $\frac{2}{3}$ ja viimase viie aasta keskmise 9%.

Kuidas kujuneb edasine teraviljaturu käik ja hinnad, maailmas sõltub suuresti kahe lõunapoolkerasse kuuluva maa — Argentiina ja Austraalia — toodangu kujunemisest. Tänavu nisukülvipind on Argentiinas m. a. tasemel, kuna Austraalias esialgsete teadete järgi ületavad pinnad 10% m. a. taseme ja tõusevad 5,5 milj. ha-le. Austraalias oli septembri keskel viljade seisund rahuldav, kuigi mõnes kasvupiirkonnas tundus valitsevat niiskuse puudust. Argentiina kohta puuduvad veel üksikasjalisemad andmed, kuid viimaste nädalate vihmad on parandanud märksa orasteseisundit. Rahvusvaheline Põllumajandusinstituut hindab praegust viljade olukorda kahes tähtsamases lõunapoolkeral asuvas eksportmaas täiesti rahuldavaks, mis on eelduseks ka rahuldavale ja keskmisel tasemel olevale toodangule.

¹⁾ ilma NSVL-ta.²⁾ arvatud kaasa Aasia ja P.-Aafrika maad.

Nisutagavarade seis 1. VIII (milj. kv).

1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
69	82	99	151	150	167	176	201	189	194	101	68

Tänavusest lõikusest kujunev nisu eksportkogust arvatakse tõusvat 165 milj. kv-le. Kuna samaaegne vajadus impordiks moodustab 150 milj. kv, suurenevad tagavarad uue lõikuse aasta alguseks 15 milj. kv. Kuna viimaste aastate ebaõnnestunud lõikuse tõttu langes tagavarade seis pidevalt 1933. a. kõrgseisust senini, moodustades tänavu 1. aug. vaevalt kolmandiku kõrgseisuga tasemest ja olles sealjuures isegi veidi allapoole kriisieelsest normaalaastate tasemest, toob tänavune suurem nisulõikus esile murrangu, kus neli aastat pidevalt kestnud tagavarade vähendamiselt minnakse järgmisse lõikusaastasse e. a-st suuremate nisutagavaradega.

Nisuhindade kujunemine sõltub väga mitmest asjaolust. Tänavune kõrgem toodang, tagavarade kasvamine ja euroopa importmaade e. a-st suurema omatoodangu tõttu väiksem sisseveovajadus ei jätta tõenäoselt avaldamata mõju edasisele teraviljahindade kujunemisele. Teisalt tuleb arvestada pakkumise poolel võistluse kasvamist P.-Am. Ühendriikide taas turuleilmumise ja NSVL-u müügipoliitikaga. Kõigile eeltoodule seltsivad veel põhjapoolkeramaade järgmise aasta külvipindade kujunemine ja üldine kasvuaegne viljade seisund. Kuigi praegused maailmaturu nisu-

hinnad on madalamad tänavu kevadel valitsenud kõrgseisust, on nad siiski veel küllalt kõrgeid ja püsinud vaid Kanada ebaõnnestunud lõikuse ja üksikuis riiges suuremate tagavarade muretsemise arvel. Nii importis 1936/37. kaubandusaasta jooksul nisu: Itaalia 18,5 milj. kv eelmise aasta sama aja 4,1 milj. kv vastu, Saksa 8,4 milj. kv, kusjuures Saksal eelmisel aastal oli nisuimport vaevalt 1 milj. kv ja Kreekal 5,8 milj. kv e. a. 4,0 milj. kv vastu.

Kuigi rukkihindade käik sõltub nisuhinnast, ei puudu tänavu eritegurid, millised avaldavad mõju edasisele rukkihinna kujunemisele. Kõigepealt tuleb arvestamiseks m. a-st väiksem toodang põhjapoolkeral ja eriti Kesk-Euroopa rukkiikasvatuse- ja turgu- mõjustavais mais. Teisalt näitavad rukkitagavarad Ameerikas kui ka Euroopa sisseveosadamais viimaste aastate madalate saakide ja elava kaubanduse tagajärjel pidevat vähenemist. Nii hinnatakse P.-Ameerikas olevaid kaubanduslikke rukkitagavaru 1,9 milj. kv-le 2,5 milj. kv vastu 1936. a. ja 3,3 milj. kv vastu 1935. a. Tunduvalt on vähenenud ka rukkitagavarad Euroopa sisseveosadamais. Nii langesid tagavarad Rotterdami m. a. 19 000 kv-it tänavu 10 000 kv-le ja Antwerpenis 24 000 kv-it 5 000 kv-le.

LINA KAUBANDUSHOOAJA ÜLEVAADE.

REVIEW OF THE FLAX MARKETING SEASON.

Agr. J. Ritslaid, linamajanduse nõunik.

Uue linakaubandushooaja alguseks loetakse meil 1. okt. Seks ajaks on tavaliselt vanad linatagavarad määridud läbi ja uusi ei ole veel kuigi palju ilmunud turule. Seepärast näitab linakaubandushooaja jälgimine väga kujulvalt eelmise aasta saagi kasutamist, mis tavaliselt järgneval hooajal realiseeritakse peagu täielikult.

Kuna nüüd on juba selgunud möödunud linakaubandushooaja linakiu kasutamise ja väljaveoandmed, on võimalik teha teatud

kokkuvõtteid ja järeldusi hooaja linakaubanduskäigu ja 1936. a. linakiusaagi kasutamise kohta.

1. X 36—30. IX 37 veeti linakiudu välja 69 132 kv, kuna samal ajal 1935/36. a. tõi sis linakiueksport 70 374 kv-le. Seegi linakiu väljavedu läks äsja lõppenud hooajal võrreldes eelmise hooajaga tagasi 1242 kv ehk 1,8%. Tagasimineku on tingitud sellest, et 1936. a. linakasvupind oli väiksem kui 1935. a., veel enam aga läks kiu ha-saak

1936 võrreldes 1935. a. tagasi, mille tagajärjel 1936. a. kiukogusaaki hinnati 87 140 kv 1935. a. 105 000 kv vastu, seega oli tagasimineku 17 500 kv ehk 17%.

Seega on 1936. a. linakiukogusaagis tagasimineku võrreldes 1935. a. suhteliselt palju suurem kui 1936/37. a. hooaja linakiuekspordi vähenemine, võrreldes 1935/36. a. linakaubandushooaja linakiu väljaveoga. 1936/37. a. linakiu väljavedu võis ainult selle tagajärjel tulla nii suur, et 1936. a. sügisel leidis veel teatud määral tagavaru e. a. kiusaagist, sest 1936. a. oli linahind kevadel kui ka suvel võrdlemisi madal, mis ei meelitanud viimaseid tagavaru tooma turule, ja nii jäi e. a. lina veel uueks hooajaks 1937. a. kevadeks ja suvised kõrged linahinnad meelitasid aga viimaseid tagavaru tooma turule, nii ei jäänud talundeis ega ärimeeste kätte turustamata või välja vedamata lina nimetamisväärset kogusel.

Eestist väljaveetud lina ositumine päritolu järgi.

Distribution of Exported Flax by Origin.

	Petseri		Võru		Hoffs		Kokku kv. Total quint.
	kv.	%	kv.	%	kv.	%	
1936/37	21 748	44	12 946	26,2	14 854	29,8	49 548
1935/36	25 203	43,4	12 324	21,2	20 526	35,4	58 053

Seega moodustab eksporditavast pika kiu kogusest petseri lina märksa suurema osatähtsuse, kui võiks arvata, otsustades linakasvatuse ositumist maakondade järgi. Ühelt poolt on see tingitud sellest, et osa Võrumaa lina valgub Petseri turule ja see osa läheb väliturule petseri lina nimetuse all. Teiseks ei eraldata Petseri linaharimisviisi juures kuigi palju takku ja peagu kogu linakiud müüakse linana, eraldi takumüüki ei tunta. Ka ekspordiks ettevalmistamisel ei eraldata takku suuremal määral. Seepärast püsib ka petseri lina osatähtsus aasta-aastalt. Samuti ei ole suuri kõikumisi võru lina juures. Eesti hoffs-lina juures näeme aga 1936/37. a. tema osatähtsuses pika kiu väljaveos tagasimineku, mis on tingitud sellest, et hoffs-rajoonis eraldatakse linast selle väljaveoks ettevalmistamisel takku. Eraldatava taku kogus

sõltub ühelt poolt kiukvaliteedist — mida madalama kvaliteediga kiud, seda enam kogub takku. Edasi sõltub aga takukogus ka nõudmisest taku järele ja takuhinnast. Kui takuhind võrreldes linahinnaga seisab suhteliselt kõrgel ja taku järele nõudmine on hea, võetakse linadest üleharimisel tavalisest rohkem takku välja või tehakse isegi madalamad sordid takuks. 1936/37 hooajal püsis nõudmine takkude järele elav ja seepärast muutsid mitmed meie hoffs-rajooni linäärised madalamad linasordid takuks ja ekspordisid takuna. Sellest on tingitud ka hoffs-linakoguse tagasimineku 1936/37. a. lina-väljaveokoguses.

Suhteliselt väike hoffs-lina osatähtsus lina väljaveos on seletatav veel seega, et enamik meie linaketrusvabrikuid asub just hoffs-lina rajoonis ja katavad oma linakiutarbe lähema ümbruse linadega. Ka Narva linaketrus-manufaktuuri eelistab enamasti eesti hoffs-lina võru ja petseri omale.

Eksporditud linakiu ositumine sortide järgi %%, (väljaveokontrolli andmeil.).

Distribution of Exported Flax Fibre by Sorts % (Data by Export Control)

	R HD D OD LOD H						
	%	%	%	%	%	%	%
Petseri lina:							
1936/37 hooajal	10,4	53,0	31,0	5,1	0,6	—	—
1935/36 „	5,8	48,4	34,9	9,3	1,4	0,2	—
Võru lina:							
1936/37 hooajal	3,3	50,9	34,1	10,7	1,0	—	—
1935/36 „	1,9	34,8	40,9	13,8	3,9	0,2	—
hoffs-lina:							
1936/37 „	3,0	24,1	35,3	26,6	9,0	2,0	—
1935/36 „	1,6	15,5	30,4	30,0	16,3	6,2	—

Nagu siit näha, on linasortimendilt suur vahe üksikute päritolurajoonide järgi. Petseri lina juures domineerib sort HD, mida 1936/37 hooajal oli 53% kogu eksporditud petseri lina kogusest, samuti võru lina juures, kus ka HD andis 50% kogu eksporditavast linast. Hoffs-lina juures jääb aga domineerivaks D, mida on kogu eksporditud kogusest 35%. HD on võrdset esitatud OD sordiga. Kui võru ja petseri lina juures madalamaid sorte — LOD ja H — esineb minimaalmääral — 1936/37. a. 0,2—1,4% — on nim. sorte hoffs-lina juures märksa enam.

Üldiselt oli aga äsjalõppenud hooajal linasortiment märksa parem kui 1935/36. a. hooajal, ja seda kõikide päritolurajoonide juures, kuigi sortimendi paranemine hoffs-ja võru lina juures oli märksa suurem kui petseri linal.

Eestist väljaveetavat takku ei märgita päritolu järgi ja seepärast ei ole võimalik näidata täpsat takupäritolu. Kuid, nagu märgitud, tuleb suurem osa väljaveetavast takust hoffs-rajoonist, kuna Võru ja Petseri annavad väiksema osa.

Linataku väljavedu võrreldes kogu linaku väljaveoga.

Export of Flax Tow as Compared with Total Exports of Flax Fibre.

	Lina kv. Flax quint.	Takk kv. Tow quint.	Kokku linakitudu Total Flax Fibre	Takku %/o kogu linaku väljaveest % of Tow of Total Exports of Flax Fibre
1936/37 . .	49 349	19 782	69 132	28,6
1935/36 . .	58 054	12 820	70 874	17,4

1936/37 linakaubandushooajal eksporditud takukogus võrreldes 1935/36. a.-ga tõusis ca 50% ja kogu eksporditud linakiukogusest moodustas takk viimasel hooajal 28,6% võrreldes eelmise hooaja 17,4%-ga.

Suurt takuprotsenti ei ole seekord põhjustanud lina nõrk kvaliteet, sest välja veetud linakiu sortiment on tõusnud, mis näitab ka kiukvaliteedi paranemist. Suurenenud takukogust on põhjustanud esijoones hea nõudmine taku järele ja võibolla on avaldanud ka teatud mõju propaganda paremaks linaharimiseks ja takueraldamiseks linaharimisel.

Hinnakujunemiselt tuleb 1936/37. a. linakaubandushooaega lugeda üheks õnnelikumaks. Hooaeg algas võrdlemisi madalate hindadega, kuid seks ajaks, kui lina hakkas tulema juba nimetamisväärset turule, tõusis linahind enam-vähem rahuldavale tasemele. Edasi, hooaja kestel oli hinnakujunemisel kogu aeg tõusutendents, saavutades kevadeks hinnataseme, mis ületas 1935. a. kevade kõrgema hinnaseisu ja püsis tasemel, mida ei ole viimase 5 a. kestel senini üldse saavutatud.

Võrreldes 1935/36. a. linakaubandushooaja hinnakujunemisega, meil linahind oli võrdlemisi kõrge, näeme siin täiesti vastupidist käiku. Kui 1935/36. a. saavutati maksimaalseis kohe hooaja algul — juba novembris, kust edasi algas pidev langus, omas möödunud hooaeg kogu aeg tõusutendentsi, saavutades kevadel hooaja lõpuks maksimaalseisu, milline püsis ka kogu suvevaheaja.

Noteeritud linahind kuude järgi.

Quotations of Flax Prices by Months.

	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
1936/37	99	114	116	129	132	129	138	144	144	142	140	138
1935/36	116	125	119	119	111	106	96	92	92	92	100	100

Kokkuvõttes näeme, et 1936/37. linakaubandushooaeg, mil linahind püsis täiesti rahuldav ja kuma enne seda püsis linahind juba mitme hooaja kestel tasuvuse piires, aitas see kõigi linakasvatuse ja -kaubandusega seotud isikuid silvendada usku linakasvatusse. Üheks reaalseks faktiks sel alal on linakasvupinna tõus 1937. a.-ks 31 300 ha-le eelmise aasta 28 360 vastu, mis tähendab ca 10%-st kasvupinna tõusu. Seega võib konstateerida fakti, et linakasvatus on täielikult paranenud kriisihaavadest ja suutnud nüüd saavutada taas kriisieelset ulatust.

Linakasvatuse nõuande ja edendamise alal on senisest hoogsamalt rakendunud tööle Põllutöökoda oma nõuande-personaali kaudu, püüdes seda ala, mis oli kaua ses suhtes vaeslapse osas, arendada ja seda teha tasa, mis jäi senini puudu. Korraldati mitmesuguseid katseid linaga, püüti korraldada ja parandada linaleotusolusid, propageeriti paremat linaharimist ja juhtiti puudusile tähelepanu. Esimest korda toodi tänavu sisse sordipuhast linaseemet „Blenda“ Hollandist, mis meil möödunud suvel andis väga häid tulemusi.

Linaharimise alal on hakanud taas vähehaaval tööle kõik senised toorlinavabrikud, ja võib öelda, et möödunud hooajal ei leidunud enam ühtki toorlinavabrikut, mis ei olnuks käigus. Praegu tehakse asjaosaliselt ringides kavu, kuidas täiendada

toorlinavabrikute seadist, et töö mehhaniseerimist viia suuremal määral läbi, vähendada seega oskustöölise nõuet ja luua vabrikute arenemiseks avaramaid võimalusi.

Linakaubanduse ümberkorraldamise küsimus oli küll ka möödunud hooaja kestel

päevakorral, kuid konkreetsete sammudeni ses küsimuses ei jõutud.

Elavnenuv tegevus linamajanduse alal oli võimalik seetõttu, et linahind püsis juba rida aastaid tasuvuse piires ja kõigil linaalal tegutsejail oli taas usku linasse.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

TÖÖSTUSETTEVÕTTED JA TÖÖLOLU 1. IX 1937.

INDUSTRIAL ENTERPRISES AND EMPLOYMENT ON 1 SEPTEMBER 1937.

Ühes majanduskonjunktuuri pideva paranemisega on vaatamata suvesesooitööde haripunkti möödumisele ja sesooitööde ulatuse kokkutõmbamisele suurenenud tööstustevõtete üldarv ja ületas 1. sept. m. a. kuu 11,7% ja 1929. a. 77%. Sellest suurtööstuses (20 ja enam töötajaga ettevõtted) vastavalt 19,9% ja 44,2% ning kesktööstuses (5—19 töötajaga ettevõtted) 8,3% ja 97,7%. Rööbiti ettevõtete arvu suurenemisega on suurenenud ka töötajate arv, mis koos arvestuse alla kuuluvate ehitustevõtetega oli k. a. 1. sept. suurtööstuses 51.101 ja ületab m. a. sama aja 20,4% ning 1929. a. 56,9%. Ühes kesktööstusega oli töötajaid 1. sept. s. a. 59 957 m. a. 50 728 vastu. Kesktööstuses töötajate arvu tõus on vastavalt 6,8% ja 88,1%. Seega ületas töötajate üldarv k. a. 1. sept. m. a. sama kuu 18,2% ning 1929. a. 60,8%.

Murdudes ja kaevandusis ületas töötajate arv m. a. sama aja seisul 43,8% ja 1929. a. oma 75,3%. Tegevuse laienemine on toimunud turba- ja põlevkivitööstuse arvel, kus tegevuse areng näitab järjekindlat tõusu. Turbatööstuses tõusis töötajate arv 72,0% ja põlevkivikaevandusis 42,5%, kuna kivi- ja paemurdudes on töötajate arv vähenenud 36,2% võrreldes m. a. sama kuuga.

Mineraalide töötlemise alal on töötajate arv suurem m. a. sama kuuga võrreldes 33,0% ja 1929. a. 52,2%. Nii on töötajate arv tsemendi-, lubja- ja kipsitööstuses tõusnud 14,4%, savi- ja keraamikatööstuses 42,3%, klaasitööstuses 45,5% ja kivide töötlemise alal 4,0%.

Metallitööstuses võib märkida suuremat töötajate arvu tõusu elektriapa-

raatide valmistamise alal — 46,3%, kus hoogsasti edeneb raadiotööstus. Tõusnud on veel töömaht mehaanika- ja lukusepatöökodades 45,3%, masinaehituse alal 20,0%, laevaehituse 19,0%, raudtee- ja trammitöökodades 6,0% ning mitmesuguste metallsemetete valmistamise alal 11,0%, kuna väärtmetallide töötlemise alal tuleb aga konstateerida tagasiminekut 6,7% võrreldes m. a. sama ajaga.

Keemiatööstus on suuresti laienenuv põlevkiviõli ja muude keemiliste ainete tööstuse arvel. Nii tõusis töötajate arv põlevkiviõlitööstuses 109,5%, tuletikutööstuses 16,0%, kummitööstuses 5,6%, seebi- ja käünlatööstuses ning kosmeetilis laboratooriumis 7,6% ning muude keemiliste ainete tööstuses 41,9%, kus on hästi arenenuv kunstsarvetööstus.

Nahatööstuses töötas 1. sept. s. a. 571 töötajat, mis on 0,2% väiksem m. a. sama kuu seisust, 1929. a. seisust aga 37,9% suurem. Toornahatööstuses vähenes töötajate arv 1,2%, kuna nahkesemete valmistamise alal suurenes töömaht 9,8% võrreldes m. a. sama ajaga.

Tekstiiltööstuses oli 1. sept. s. a. 11 622 töötajat, mis on m. a. sama aja töötajate arvust suurem 5,0% ja 1929. a. omast 20,4%.

Tekstiiltööstuse erialadest näitas töötajate arvu tõusu puurvillatööstus 7,8%, villatööstus 0,1%, köie-, nõõri- ja niiditööstus 23,5%, apretuur- ja värvimistööstus 11,8% ning kunstsüdrüide- ja pudukaupade tööstus 6,1%, kuna linatööstus näitab väikest töötajate arvu vähenemist — 1,0% ulatuses võrreldes m. a. sama kuuga.

Tööloju ja tööliliste teenistus suurtööstuses. — *Employment and Wages in Large-scale Industries.*

	Töötajate arv <i>Number of Workers</i>			Tunniteenus augustis 1937. — <i>Hourly Wages in August 1937</i>									
	1. IX 1937	± %		Snt.	Nimes- väärtuse indeks		Reaal- teenituse indeks		Snt.	Nominal Wages		Real Wages	
		1. IX 1936=100	1. IX 1929=100		1936. a. august = 100	1927-31 = 100	1936. a. august = 100	1927-31 = 100		August 1936 = 100	1927-31 = 100	August 1936 = 100	1927-31 = 100
I Murrud ja kaevandused — <i>Mines and quarries</i>	5 420	+43,8	+ 75,3	43,4	114	126	110	130	28,7	107	113	104	117
II Mineraalide töötlemine — <i>Mineral working industry</i>	2 444	+35,0	+ 52,2	39,5	108	117	105	121	20,5	105	105	102	109
III Metallitööstus — <i>Engineering industry</i>	6 849	+18,4	+ 52,5	45,3	108	108	105	107	23,9	105	95	102	99
IV Keemiabst. — <i>Chemical ind.</i>	2 059	+62,7	+324,1	35,9	109	103	106	107	23,7	101	105	95	109
V Nahatööstus — <i>Leather ind.</i>	571	- 0,2	+ 37,9	35,5	104	89	101	92	21,3	108	102	105	108
VII Puutööstus — <i>Woodworking industry</i>	11 622	+ 5,0	+ 20,4	33,8	104	119	101	128	26,0	105	124	102	129
VIII Paberitööstus — <i>Paper ind.</i>	5 120	+43,1	+ 27,4	38,1	101	107	98	111	24,8	95	103	92	107
IX Poligraafiatööstus — <i>Polygraphic industry</i>	2 493	+ 8,3	+ 5,7	37,2	109	109	106	113	25,7	114	118	110	117
X Toit-, maitseain. ja jookide ts. — <i>Foodstuff, stimul. and beverage industry</i>	1 499	+ 9,1	+ 17,7	46,0	110	97	106	101	29,9	117	100	113	104
XI Kehakatte- ja pudukaupade ts. — <i>Clothing a. dry-goods ind.</i>	3 243	+ 4,3	+ 33,1	36,3	103	99	100	103	20,4	105	87	102	90
XII Ehitistööst. — <i>Building ind.</i>	2 042	+ 7,1	+120,3	41,8	110	90	108	93	23,5	109	84	106	87
XIII Elektri ja gaasi- ja vesivarustis — <i>Electric power plants, gas and water works</i>	6 478	+35,9	+479,4	42,8	114	116	110	120	23,3	123	106	119	110
XIV Puhastustööstus — <i>Sanitation industry</i>	1 033	-	+ 37,0	42,9	101	90	98	93	33,3	129	114	125	118
Keskmine — <i>Average</i>	51 101	+20,4	+ 58,9	40,4	109	110	108	114	24,9	106	110	103	114

Puutööstuses on hooga ehitustegevuse tõttu tublisti suurenenud töömaht saeveskites ja muude puuesemete valmistamise alal, kus valmistatakse uksi, aknaid jne. Saeveskites tõusis töötajate arv 55,4%, mööbli- ja vineeritööstuses 21,7% ning muude puuesemete valmistamise alal 155,2% võrreldes m. a. sama ajaga.

Paberitööstuses ületas töötajate arv m. a. sama kuu seisul 8,3% ja 1929. a. oma 5,7%. Tselluloosi- ja puupapivalmistamise alal on töötajate arv tõusnud 8,4% ja paberesemete valmistamisel 7,1% võrreldes m. a. sama kuuga.

Poligraafiatööstuses suurenes töötajate arv 9,1% võrreldes m. a. sama ajaga ja 17,7% — 1929. a.

Toit- ja maitseainete ning jookide tööstuses on töötajate arv tõusnud 3243, ületades m. a. sama aja 4,3% ja 1929. a. 33,1%. Töömahu tõusu annavad toiduõlide- ja rasvade tööstus — 42,6%, vei-

ni- ja liköörivabrikud — 44,6%, karastavate jookide tööstus 43,3%, jahuveskid 15,3%, šokolaadi- ja komvekitööstus — 14,1%, linnase- ja õilvabrikud — 11,5%. Samal ajal on töötajate arv vähenenud konservitööstuses 12,7%, tapamajades 10,2% ning tubakatööstuses 9,5%.

Kehakatte- ja pudukaupade tööstuses suurenes töötajate arv võrreldes m. a. sama ajaga 7,1% ja 1929. a. 120,3%. Riiete valmistamise alal tõusis töömaht 19,4%, jalanõudetööstuses 6,4% ning moe- ja pudukaupade tööstuses 1,6% võrreldes m. a. sama kuuga.

Ehitustööstuses on tänava tegevus erakordselt elav. Ilma Teedeministeeriumi Avalikkude tööde osakonna töölised oli 1. sept. s. a. ehituse alal tegevuses 6 478 töötajat, mis ületab m. a. sama aja seisul 35,9% ja 1929. a. oma 479,4%. Hoonete ehitamise alal on suurenemine võrreldes m. a. 42,0% ja välisehituste alal 30,3%.

Elektrijaamades, gaasi- ning vesivarustise alal töötas 1. sept. s. a. 1033 töötajat, mis on võrdne m. a. sama kuuga, 1929. a. omast aga 37,0% suurem. Töötajate arv vähenes elektrijaamades 0,4%, kuid suurenes gaasi- ja vesivarustise alal 1,1% võrreldes m. a. sama ajaga.

Ühes suurenenud tööjõunõudmise ja elatusmaksumuse tõusuga on tõusnud ka tööliste palgad. K. a. aug. oli keskmine tunniteenistus suurtööstuses meestel 40,4 s. ja naistel 24,9 s. ning kesktööstuses vastavalt 32,8 ja 19,9 s. Tunniteenistus on suurtööstuses meestel 8,9% ja naistel 6,0% ning

kesktööstuses meestel 4,1% kõrgem kui m. a. samal ajal, kuna kesktööstuse naiste keskmine teenistus on ligikaudu võrdne m. a. Tööstusnormide tõstmisega tõusis suurtööstuses meeste teenistuse nimesväärtus 1936. a. võrreldes 9% ja 1927—31. a. 10% ning naistel vastavalt 6 ja 10%.

Reaalteenistus (teenistuse ostujõud tunniteenistuse alusel) on tõusnud võrreldes m. a. aug., suurtööstuses meestel keskmiselt 6% ja naistel 3%. Võrreldes eelmise kõrgkonjunktuuri 1927—31. a. keskmisega on tööliste teenistuse ostujõud tõusnud meestel ja ka naistel võrdselt 14%.

LAEVANDUS

PRAHITURG. — FREIGHT MARKET.

Prahiturg 29. sept.—5. okt. oli kindel ning eelmise taseme juures. Vaid mõnel turul oli tunda väikest huvilangust, millele reageerisid ka mõned prahid. Teisel turgudel aga, nagu Kauge-Ida ja Musta mere, oli märgata isegi väikest kõvenemist, kuma nõuti rohkesti prompttonnaži.

Viljaveo alal oli püsiv nõudmine kõigil turgudel ning hinnad püsisid. St. Lorenzo-Antwerpen maksti okt./nov. vedudel 34/—34/6, kuid tehti juba ka mõnesid prahite märts/aprillile hinnaga 32/6—33/-. Kanadast Inglisse püsisid prahid 5/- per qr. Mustast merest NSVL-u sadamaist Antwerpeni/Rotterdami maksti 25/—26/- ja Ruumeenia sadamaist 28/-. Doonau sadamaist 30/—29/6. Balti merest viljaveol maksti Danzigist Põhjamere sadamaisse 6/- (kuld) per. tn. Suhkur Kuuba-Inglise 28/-.

Vahemere basseini vedudel oli nõudmine endiselt elav, püsivate hindadega. Puurvillaseemneist Aleksandriast Hulli maksti 22/—22/6 per. 60 kub. j. Maagid: Bona-Worthington 17/9, Sfax-Göynia 18/6, Sfax-Kings Lynn 2500 tn 10/6, Huelva-Rotterdam 12/-, Huelva-Grangemouth 16/-, Poti-Antwerpen 24/6—25/-. Mullapähklid baasis Saloum-Antwerpen 50/—48/-.

Süteveo alal püsisid hinnad endised. Süteeksport tähtsamaist maist oli jaanuarist/sept-ni:

	1937. a.	1936. a.
	milj. tn.	
Inglise	26,23	22,39
Saksa	25,93	18,09
Poola	6,38	4,60
Prantsuse	0,43	0,56
Belgia	2,93	3,22
P.-Am. Ühendr.	5,72	4,23
Kokku	67,72	53,09

Nähtub, et ka sel veoalal on tänavune tegevus märksa elavam kui m. a. Süteprahitidest nimetame:

Cardiff — Aleksandria	12/—12/6
Brist. Kanal — Oran	12/—13/—
" " — Oporto	11/4—11/6
" " — Lissabon	10/3—10/6
" " — Bordeaux	8/6
" " — Rouen	6/—6/6
Tyne — Helsinki	2500 tn. 7/9
" — Sörnäis	2500 tn. 7/9
" — Viiborg	2400 tn. 8/3
" — Abo	2800 tn. 9/-
Sunderland — Aarhus	2500 tn. 8/3
Seaham — Mäntyluoto	9/-
Forth — Kotka	2900 7/3
Göynia — Rotterdam	3000 7/3
" — Malta	17/6

Metsaveo alal oli tunda väikest turunõrgenemist, kuid üldine toon oli siiski kindel. Metsaveol tuleb arvestada peatseid talvise tekklaadungi norme, mis lubavad võtta tekile vaid 1/3 laeva laiuses laagungit. Määrused hakkavad kehtima Valgemerest tulevatele laevadele, millised mõõdu-

vad Bergenist 16. okt.; Balti merest laevadele, millised tulevad lossimissadamasse 1. nov., või hiljem. Talvise tekklaadungi puhul peab praht olema kõrgem, mis nähtud ette ka miinimumtariifides. — Tulevase aasta metsaveo alal on huvitav nimetada, et m. n. Stokholmis määrasid euroopa metsaeksportörid kvooted 1938. a-le, mis on 10% alla 1937. a. norme: Rootsile 738 000 std., Soomele 904 500, NSVL-le 855 000, Poolale 281 700, Lätile 114 300, Tšehhoslovakkiale 86 400, Austriale 247 500, Jugoslaaviale 151 200, Rumeeniale 221 400, kokku 3,6 milj. std. Seega peab tuleval aastal arvestama väiksemat vedu, kuid on võimalik, et 1937. a. jääb osa ettenähtud kvootedest täitmata, kuna veod on jäänud maha m. a.-st. Seni ni olevat müüdud soomest 875 000 std. ja Rootsist 750 000 std. Siiski on juba 1938. a. sõlmitud propsivedusid keskm. 20/- üle miinimumi Soomest.

Ajalepingule nõuti endiselt suuremaid ookeanilaevu, makstes 6000—10 000

dw. tn, laevadest 1—2 reisuks 8/6—9/6 per. tn, pikemaks ajaks vähem.

Seisnev tonnaaž. Seisev tonnaaž praeguse prahituru juures on muidugi kuivanud kokku, kuid andmete järgi oli üksikuis riiges vastavalt kuupäevil (toodud sulgudes) siiski seisus:

		br. reg. ta.
Prantsuses	(1/9/37)	174 000
Itaalias	(1/7/37)	106 000
Kreekas	(1/1/37)	103 000
Inglises	(1/7/37)	97 000
Saksas	(1/8/36)	42 000
Rootsis	(1/9/37)	18 000
Jaapanis	(15/7/37)	15 000
Hollandis	(1/9/37)	11 000
Norras	(1/4/37)	8 000
Taanis	(1/6/37)	5 000
P.-Am. Ühendr.	(31/3/37)	1 214 000
Mujal maailmas	umb.	50 000
Kokku		1 848 000

Arvates maha P.-Am. Ühendriigid näeme, et kogu maailmas seisus vaid 630 000 br. reg. tn, mis on väiksem arv viimase 15 a. jooksul. Aasta tagasi oli veel seisus umb. 4 milj. br. reg. tn.

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG. — BUTTER MARKET.

Või välisturul näitasid hinnad m. n. paranemist. Nii noteeriti meie võihinnaks Manchesteris 129—131 š cwt e. n. 128—130 š vastu. Saksast saadav hind püsis aga e. n. tasemel. Kuna võihinna-noteerimisel ei olnud teada saksa RM. ostukurss, kalkuleeriti võihind RM = 135 s-ga alusel. Seejärgi osutus eksportvõi hinnanoteeringuks 27.IX—3.X sissetulnud või eest 178 s. kg ja 4.—10.X sissetulnud või eest 178 s. kg franko saatejaam. Turutendents kindel. Noteerimiskomisjoni otsuse kohaselt arvutatakse RM. ostukursi muutused tagant järele vastavasse eksportvõi-hinnanoteeringusse; s. t., — et kui RM. jääb endisele tasemele, (praegune võihinnanoteering oluiks umbes Kr. 1.90 piires kg), arvatakse edaspidi kursivahe juurde võihinnanoteeringule või languse korral jälle maha. Või sissevedu Inglisse oli sept. Austra-

liast ja Uus-Meremaalt 453 100 kasti m. a. sama kuu 607,500 kasti vastu, olles seega tunduvalt väiksem. Arvatav või sissevedu oktoobris samust maist on 600 000 kasti, s. o. veidi suurem kui m. a. okt., kuna k. a. järgneval kuul võib arvata või sissevedu võrdseks m. a. kogustega. Seejuures näitab võitoodang ookeanitaguseis mais hooajalist tõusu, ning on ühtlasi Uus-Meremaal suurem, kuid Austraalias väiksem kui m. a. samal ajal.

Kuna pakkumine ookeanitaguseist maist sept. vähenes ning võitarvitus Inglises näitas tõusutendentsi, paranes hindade tase võnreldes k. a. augusti kui ka m. a. sept. hindadega. Nii oli k. a. septembris võihindade noteeringud Londonis: Uus-Meremaa 117/6 š.d, Austraalia 117/3 š.d. ja Taani 134/6 š.d. cwt. Eesti võihinnaks noteeriti septembris Manchesteris 127 š. cwt, seega

olid võihinnad k. a. sept. kõrgemad: Uus-Meremaa ja austraalia 9%, taami — 7%, eesti võihind oli kõrgem k. a. sept. 15% võrreldes m. a. sama kuu hinnaga.

Võitagavarade liikumine Inglises toimus sept. langussuunas. Nii oli k. a. sept. lõpul võid Englise küllmutusmajades 595 000 kasti. aug. lõpul 832 000 kasti vastu. M. a. septembri lõpul oli võid küllmutusmajades 1 012 000 kasti. Seega on tänavune võitagavarade seis Inglises tunduvalt väiksem kui m. a. samal ajal ja ka väiksem kui eelmisel 8 aastal samal ajal. Või väljaveo kujunemine euroopa maist on toimunud mitmesuguselt. Nii eksporditi näit. Rootsist k. a. esimese kaheksa kuu jooksul võid 307 871 cwt m. a. sama aja 240 550 cwt vastu, seega rohkem 28%. N. Venest oli või väljavedu k. a. esimese 8 kuu jooksul 228 602 cwt. m. a. sama aja 197 834 cwt vastu, seega rohkem 16%. Poolast näitas või väljavedu seevastu langust. Nii ekspordis Poola 8 kuu vältel 99 651 cwt m. a. sama aja 137 301 cwt vastu, seega vähem 27%.

Meie või väljavedu on k. a. näidanud suurenemist. K. a. esimese 9 kuu jooksul

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU.
EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas.		1937. a. 1. I kuul	1936. a. 1. I kuul	1935. a. 1. I kuul
	4./X 10./X 1937	27./IX 3./X 1937			
VÕI (tonni) <i>Butter (tons)</i>	199,9	546,4	10 043,7	8546,0	8940,0
Sellest:					
Saksa	199,9	305,8	4071,8	3542,1	3490,5
Inglisse	—	240,6	5796,4	4895,7	5131,7
MUNAD (tuh. tk.) — <i>Eggs (1000)</i>	900	2120	34329	35.192	41109
Sellest:					
Inglisse	—	500	4625	16861	21776
Saksa	900	1620	29732	16213	16498
PEEKON (tonni) — <i>Bacon (tons)</i>	58,9	46,8	1639,9	1647,6	1792,6
LINA (tonni) <i>Flax (tons)</i>	115,8	71,3	5032,6	6239,1	4293,8
Sellest:					
Inglisse	—	50,4	1721,6	2685,4	2880,1
Belgiasse	—	—	201,5	231,8	70,3
Soome	—	20,9	290,9	455,1	139,4
Saksa	115,8	—	2087,4	1190,0	1092,8
Prantsusse	—	—	582,8	1631,2	10,8

eksportisime võid 9 843,7 tn ehk 12% enam m. a. sama aja väljaveetud kogusest. Kogu väljaveost läks Inglisse 5796 tn, Saksa 3872 tn ja ülejäänud osa teisile turgudele.

JUUSTUTURG. — CHEESE MARKET.

Juustuturul on seisund muutunud soodsamaks, kuigi tunduvalt väiksemal määral kui seda võime märkida võituruiseisundi kujunemises. Hindade paranemise kui ka kvaliteediklasside ühtlustamise tagajärjel tõusis keskmine juustuhind 8 s. kg-lt võrreldes eelmise noteeringuga. Seejärgi makstakse šveitsi ekspordijuustu eest riikliku juurdemaksuta franko Tallinn:

12 A 112 s. kg	12 B 109 s. kg
11 A 110 "	11 B 107 "

Ühes riikliku juurdemaksuga saavad juustutööstused šveitsi juustu eest: 12 A — 137 s. kg, 11 A — 130 s. kg, 12 B — 129 s. kg ja 11 B — 122 s. kg.

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturul leidis aset hooajaline nõrgenemine, nagu see tavaliselt kordub igal sügisel. Eesti peekoni kõrgema sordi noteering Londonis langes 8 š. võrra tsntn-lt

Siseturujuustu hinnaks noteeriti s. kg:

šveitsi	125 s.
hollandi	100 "
baaksteini	100 "
konserv	135 "

Seega tõusis ka konservjuustu noteering 5 s. kg-lt võrreldes eelmise noteeringuga.

Juustu väljavedu meil on näidanud tänavu tunduvalt tõusu. Nii veeti sept. juustu välja 18 152 kg m. a. sama aja 5 777 kg vastu. K. a. esimese üheksa kuu vältel ulatub juustu väljavedu 180 590 kg-le m. a. sama aja 53 500 kg vastu. Seega on juustu väljavedu tänavu suurenenud üle kolme korra, võrreldes m. a. väljaveoga.

92 š-le tsntn. Võrreldes m. a. hinnaga on praegune hind siiski veel 5 š kõrgem. Kuid vaatamata tunduvalle hinnalangusele ei ole turg veel muutunud kindlaks, mis-

tõttu peekoninoteering Londonis võib veel nõrgeneda lähemate nädalate jooksul.

Meie peekonsigade noteering jäi k. n. muutusetu, vaatamata suurele hinnalangusele Englise turul. K. n. maksavad eksporttapamajad peekonsigade eest järgmisi hindu:

Tapakaal	I sort	II sort	III sort	IV sort
60—72 kg	88	83	Siseturu hinnad	
55,5—59 „	83	79		
72,5—75 „	83	79		
75,5—80 „	79	75		

Elussigade vastuvõtukaal määratakse kindlaks eksporttapamajades vannutatud kaalujate poolt.

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

M. n. veiste pakkumine kaldus nädala lõpul väikesele suurenemisele. Nädala keskmiselt suurenes pakkumine 80 veise võrra. Nõudmine veiselihale tagasihoidlik. Hinnad jäid nädala keskmiselt endiseks.

Suurmüügil maksus veiseliha: Suuril rammusail pullel 44—47 s. ja keskmisil 42—44 s. kg.

Väikesil pullel ja mullikail: rammusail 40—44 s., keskmisil 35—40 s. ja lahjadel 30—35 s. kg.

Nuumatud lehmaliha 47—50 s., keskmisil 35—40 s. ja lahjadel 30—35 s. kg.

Eluskaalu järgi maksusid suured pullid 28—30 s., väiksemad pullid ja mullikad 22—25—29 s. kg. Lehmade eluskaaluhinnad on rammuse järgi väga erinevad — 15—21—32 s. kg.

Müües veiseid lihakaalu järgi, kus nahk ja pudemed jäävad ostjale, tuleb noteeritud lihakilole hinnale arvata naha ja pudemete arvel juurde pullidel 10—12 s. ja lehmadel 12—14 s., nii saame nn. tapakaaluhinna.

Vasikate pakkumine väike. Nõudmine keskmine. Tendents püsiv. Tapetud rammusad vasikad ühes nahaga maksusid 80—85 s., keskmised 70—80 s. ja lahjad 55—60 s. kg. Elusvasikate hinnad sõltuvalt sordist 35—50—54 s. kg.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunahindade liikumises m. n. ei olnud erilisi muudatusi. Englises muutus munaturuseisund pisut nõrgemaks, kuid Saksas püsisid endised hinnad. Kulgi ka saksa Rmk.

Elussigade hinnad noteeriti:

Eluskaal 100—120 kg	62 s. kg
„ 121—160 „	66 „ „
„ üle 160 „	62 „ „

Asjaomaseis ringkonnis valitseb arvamus, et meie peekonsigade noteeringud kui ka elussigade väljamaksuhinnad jäävad püsima arvatavasti aasta lõpuni.

M. n. tapeti eksporttapamajades 1333 siga ja osteti elussigu 326 tk. Esimene laev elussigadega väljub arvatavasti 20. okt.

Lammaste pakkumine suurenes nädala lõpul. Nõudmine lambalihale hea. Hinnad veidi nõrgenesid vaid nädala lõpul. Eeloleval nädalal tendents selgusetu.

Tapetud rammusad lambad ilma nahata ja pudemeteta maksusid 50—54 s., keskmised 40—45 s. ja lahjad 38—40 s. Eluslambad 25—33 s. kg.

Eksportlambaliha-noteering jäi endiseks — 70—75 s. kg. Eluskaaluhinnad franko saatejaam 30—33 s. kg. Eksporditi 6.—12. okt. s. a. 3500 kg. I, II, III ja IV liiki, s. o. nädalas ümmarguselt 230 lammast.

Sigade pakkumine eelmisest nädalast tunduvalt suurem, kuid küllalt rahuldava nõudmise tõttu püsisid kogu nädala hinnad endised. Nii maksusid tapetud sead ühes peade-jalgadega sortide järgi 84—90 s. kg. Nõutavam kaup on praegu pekisemad sead. Tendents kindel.

Nahkade hinnad. Püsiv tendents valitseb juba kauemat aega nahaturul, mistõttu makstakse endisi hindu. Nii maksusid toored veisenahad 90 s. kg. Vasikanahad 5.75—6.00 kr. tk. Lambanahad 2,5—4,5 kr. tk. Hobusenahad ühes laka ja sabaga 13—15 kr. tk.

ostukurss nõrgenes, noteeriti meie eksportmunade hinnaks endine hind, s. o. 110 s. kg. franko kogumispunkt. Siseturumunade hind aga noteeriti 10 s. kg-lt kõrgem, s. o. 80 s.

kg. franko kogumispunkt, Turutendentsi hinnati ebakindlaks, kuna Inglises võib hinnade tõusus kesta seisak ka lähemal nädalal.

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahindade noteerimiskomisjon noteeris 11. oktoobril s. a. Tallinna kohta endised piimahinnad, s. o. I valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 12 s. 1 ja müügil piimatööstustele 11 senti liiter. II valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 10 s. 1 ja müügil piimatööstustele 9 senti liiter. Piima järele on nõudmine hea ja kohtadel maal maksavad väiksemad piimatööstused võrreldes mõne ajaga tagasi võrdlemisi soodsat hinda. Nii maksab üks piimatööstus Nehatu-Uuskülas koha peal piima liitrist 9 senti.

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

M. n. ilmes maailmateraviljaturul nõudmise poolel tagasihoidlikkus ja kuna samal ajal argentiina ja austraalia viljade saagi lootused püsisivad head, nõrgenesid teraviljahinnad. M. n. esimese poole hinnad püsisid enam-vähem e. n. tasemel, kuna suurem langus esines vast nädala teisel poolel. Ulatuslikum oli hinnatõrjenumine Ameerika viljabörsidel, kus nädala viimaste päevade jooksul nisuhind nõrgenes pool senti ja rukkihind umbes sent kg-lt.

Ameerikas nädala lõpul esinenud hinnamuutus ei ole esialgu veel kajastunud Euroopa viljaturgudel ja siinsed hinnamuutused on tunduvalt väiksemad ja piirduvad enam-vähem normaalseste üles-alla kõikumustega. Nii langes nisunoteering Chicagos m. n. 14.47 kr-lt 13.33 kr-le ehk

Kanamunade väljavedu meilt oli k. a. sept. 6 908 400 tk. m. a. sama kuu 8 275 680 tk. vastu. K. a. esimesel üheksal kuul veeti meilt mune välja 33 428 880 tk. m. a. sama aja 36 072 000 tk. vastu.

Piimakarja välised söötmingimused halvenevad päev-päevalt. Ilmade külmemaks muutumisele ja päevade lühenemisele tuleb lisaks söötade vähenemine. Seni vastulõnnud lopsakad ädalad on linna ümbruses otsa lõppemas. Mõnes väga tükisikus kohas on veel näha söötmatat riskuädalat.

Piimahind tõusis möödunud nädalal Tartus ja Narvas ühe sendi võrra, kuna teistes linnades jäi endisele tasemele.

4.5% ja Winnipegis 17.66 kr-lt 16.86 kr-le ehk 4.6%. Hamburgis noteeriti m. n. keskmine hind Manitoba I sordi eest 22.09 kr. kv, mis on madalam eelmisest nädalast 0.4%. Liverpoolis näitas nisuhind vaatamata teiste viljabörside hinnalangusele väikest paranemist ja tõusis m. n. 18.33 kr-lt 18.39 kr-le kv, mis on kõrgem 0.3% nädal tagasi olevast tasemest.

Rukkihind langes Chicagos e. n. 11.47 kr-lt 10.96 kr-le ja Winnipegis 13.37 kr-lt 12.67 kr-le ehk vastavalt 4.5% ja 5.3%. Üle mitme nädala noteeriti m. n. Hamburgis La Plata rukkihinna 16.03 kr kv. Sõdaviljadest langes maisihind Chicagos võrreldes eelmise nädalaga 50 s. kv-lt ja noteeriti 8.70 kr. kv.

LINATURG. — FLAX MARKET.

Tagasihoidlik nõudmine linaturul kestab juba mitu nädalat. Linahinnad, millised püsisid siiski senini kindlaina, on viim. nädal. hakanud nõrgenema. See on tingitud sellest, et mõned linaärid soovisid oma tagavaru likvideerida enne uue saagi turuleilmumist ja pakkusid lina senisest madalamalt.

Teisalt võib ka olla, et praegune linahind on lõnga- ja linase riide praeguste hindade jaoks liiga kõrge ja uut linase lõnga ja

riide hinna tõusu ei peeta praegu võimalikuks.

Peale selle avaldab teatud survet linahindadele puuvilla ja teiste eksootiliste maa-de kiudainete hindade langus.

Arvatakse, et praegu on võimalik saada NSVL kasteleo IV gr I sordi lina juba £ 80, cif inglise tonnilt, läti-livooniat £ 83 ja võrupetserit £ 80 cif R sordi alusel.

Nagu näha, on meie lina hinnatud ma-

dalamalt kui läti oma, mis on tavaliseks nähtuseks hinna pinevusmomentidel, mil meie partselleeritud linakaubandus ei suuda hinda sel määral hoida kui monopolimaad.

Linahinnad Šotis.

	6. X 1937	29. IX 37
Võru-Petseri	£ 82—83	£ 83—84
Pärnu ülepuhastatud	£ 80—81	£ 82—83
Pärnu takk	£ 58—60	£ 60—61
Lät-Livoonia	£ 83—84	£ 84—85
NSVL kasteleo IV gr. I sort	£ 86—88	£ 88—89

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

Kuna Tallinna kartuliladudes m. n. kogunesid suuremad seemnekartuli tagavarad, mida polnud võimalik nii ruttu välja vedada, siis lõpetati ajutiselt seemnekartulite vastuvõtmine raudteejaamades.

Senini on toodud Tallinna üle 60 000 kv. seemnekartuleid, seega rohkem kui m. aastal üldse seemnekartuleid veeti välja. M. n. saadeti välismaale 3500 kv. seemnekartuleid. Septembri keskpaigast kuni m. n. lõpuni on veetud seemnekartuleid välja 14 000 kv.

Söögikartulite väljaveos on märgata elavnemist. Lääne rannas juba mitmed purjekad on alustanud kartulite vastuvõtmist Rootsi saatmiseks. K. n. alul lähevad esimesed purjekad Stokholmi. Tallinna ladudesse senini söögikartuleid pole ekspordiks vastu võetud.

Tööstuskartulikaubandus on väga elav.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Õunaeksport Soome areneb visalt. Nõutakse ainult paremaid sorte, nagu tartu roosõuna, liivimaa kuldrenetti ja tšernogust, kuna vähemhoiduvate sügissortide paigutamiseks on raskusi. Peale Inglise turu, kuhu septembris saadeti juba 9264 kg õunu, on loota paigutada õunu ka Saksa turule. Ekspord neisse maisse on võimalik vaid riikliku juurdemaksu teel, milleks on reserveeritud vastavad summad.

Aedsaadusi veeti meilt välja:

	sept. kuu jooksul	1.—10 okt.
Õunu	42 402 kg	30 391 kg
Sibulaid	58 200 "	—
Signatureid	1 750 "	2500 "
Jõhvikaid	76 187 "	43 175 "

1. okt. hakkas Läti linamonopol uue saagi lina ostma oma kokkuostjate kaudu hinnaga 0.43—1.40, linatakk 0.50—0.90 ja kanepit 1.00—1.50 lat, kg-lt sortide järgi. Seejuures on tingimuseks, et kui välisturu hinnad tõusevad nii palju, et linamonopol teenib kg-lt enam kui 10 senti, siis maksakse linakasvatatajale hiljem preemiat.

Linahindade noteerimiskomisjoni koosolekul 1. okt. k. a. Tallinna börsil noteeriti linahinnad riiklike standardsortide alusel franko kokkuostja ladu 4 s. kg-lt madalamalt kui nädal varem.

Tärklis- kui ka piiritusvabrikutesse tuakse rohkesti kartuleid kokku. Samuti laaditakse Virumaa raudteejaamades iga päev mitu vagunit tööstuskartuleid. Tärklisvabrikud alandasid m. n. kartulite hinda, endise 11 šendi asemel maksavad nüüd 10 senti tärklise kg-st.

Kartulihindade noteerimiskomisjoni koosolekul 11. X. 37. Börsikomitees noteeriti järgmised hinnad:

1. Söögikartul: Lääne rannas kr. 2.10—2.30 kv.

2. Seemnekartul: Majesteet kr. 4.00—4.60 kvintaal.

Varajane kollane kr. 4.00 kv.

Bintje kr. 5.50 kv.

3. Tööstuskartul: tärklisvabrikutes 10 s. tärklise kg ehk kr. 1.80—2.20 kv., piiritusvabrikutes kr. 1.80—2.20 kv.

Tendents kindel.

sept. kuu jooksul 1.—10. okt.

Pohli	48 304 "	—
Mustõstraid vee konservina	10 840 "	3 390 "
Konserveeritud kurke	1 350 "	600 "

Aedsaaduste hinnad noteeriti 8. okt.:

Õunad sügissordised: ekspordkõlblikud franko Tallinna pakkimiskuludeta 23—25 s kg. Tendents püsiv.

Talisordid: alus nagu eelmisel 25—28 s kg.

Tööstusõunad: alus nagu eelmisel 18—20 s kg. Tendents rahulik.

Sibulad ekspordkõlblikud franko kogumispunkt 16—17 s. kg. Tendents püsiv.

Jõhvikad ekspordkõlblikud fr. Tallinn pakkimiskuludeta 17 s. kg. Tendents püsiv.

KALATURG. — FISH MARKET.

Paranenud sisevete kalatoodang andis võrdlemisi rahuldavalt ahvenat, haugi, latikat ja väiksemal kogusel koha ning siiga. Merevetes seevastu kujunes kalasaak endiselt nõrgaks

M.n. veeti välja kala ja kalakaupu 12 250 kg, sellest koha 3050 kg, haugi 3900 kg, angerjat 1650 kg., latikat 2400 kg., lõhe ja iherust 250 kg. ja kalakonserve 1000 kg.

Siseturu-kalakaubanduses esines peamiselt Peipsi ja Võrtsjärve kala. Rohkesti pakuti ja nõuti ahvenat hinnaga 15—30 s kg, haugi 30—50 s kg, latikat ja vimbu. Tartus maksus Võrtsjärve kiisk 8—15 s kg. Lõhesaagi vähesuse tõttu kalines marjakala-hind, kuna niisakala- ja iherusehind püsis m.n. tasemel. Marjaga lõhi maksus, Narvas püügikohal 225—

250 s. kg., Tallinna turul 280—340 s. kg.; niisaga lõhi 125—150 s kg. Ka nõrga silmusaagi tõttu kallines silmuhind. Narvas maksti kalureile 5 s tk, kuna varem püsis hind 4,5 s. tk.

Räimekaubandus. Vähesese räimesaagi ja elava nõudmise tõttu püsis räimehind endiselt kõrge. Tallinnas maksti kuni 25 s kg, Tartus kuni 30 s kg. Ainult Narva lahe parema räimesaagi tõttu müüdi Narvas räimi 15 s kg.

Väga rahuldavalt arenes tunsapüük. Müügiletulev tursk on hea kvaliteediga ning müügihinnad tarvitaja seisukohalt soodsad. Tursk tervelt maksus 12—18 s kg, lõigatult 18—25 s kg.

Lesti (kammeljas) müügil keskmiselt hinnaga 20—35 s kg.

INFORMATSIONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return.

AKTIIVA

30. septembril 1937. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — <i>Reserve:</i>	
kuld, rahas ja kangides	34 215 765,85
välisraha	17 605 872,67
2. Vahetusraha — <i>Subsidiary Coin.</i>	1 018 247,08
3. Sisevekslid: — <i>Home Bills:</i>	
kaubavekslid	10 231 605,29
põllumajandusl.	2 600 362,40
metastõstusl.	72 546,10
12 804 513,79	
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i>	
valitsusele	—
teistele *)	13 710 606,16
5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovable</i>	
<i>Property and Equipment</i>	3 968 750 04
Muud aktiivid — <i>Other Assets</i>	19 704 198 88
	102 347 754,27

1. Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	908 496,77
3. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i>	
a) pangatõhed liikvel	47 121 111,—
b) jooksvad arved:	
valitsuse	27 079 642,50
pankade	9 408 523,92
teised	2 205 013,74
38 698 180,16	
4. Muud passiivid — <i>Other Liabilities</i>	10 624 986,84
	102 347 754,27

Kattevara vahetord jooksvate kohustustega: } 60,27 %
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

* Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 1 957 072,18
 Includes Ekkr. 1 957 072,18 guaranteed by the Government.

JUHA TUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

Eestis kehtivad kaubandus- ning maksete õiendamislepingud.

Trade and Clearing Agreements Valid in Estonia.

Riigi Teataja aasta ja nr.		Sõlmitud	Jõustunud
1923—192/133	Eesti-Rootsi kaubanduskokkulepe	7.7.1923	2.11.1923
1935—38	Eesti-Rootsi maksete õiendamise kokkulepe	26.8.1935	1.4.1935
1924—18/19	Eesti-Taani kaubanduskokkulepe	7.9.1923	5.2.1924
1924—18/19	Eesti-Islandi kaubanduskokkulepe	7.9.1923	5.2.1924
1925—189/190	Eesti-Norra kaubanduskokkulepe	29.8.1925	21.12.1925
1926—32	Eesti-Briti kaubandus- ja laevandusleping	18.1.1926	8.5.1926
1937—42	Teadaanne Eesti-Briti kaubandus- ja laevanduslepingu eeskirjade tarvitamise kohta India või tema Briti Majesteedi omavalitsusega dominiioonide, asunaade, maade või protektoraatide kohta.		
1937—42	Teadaanne Eesti-Briti kaubandus- ja laevanduslepingu alusel enamsoodustatud riigi käitluse kohta kaupadele, millised pärit või valmistatud Indias või teisis tema Briti Majesteedi omavalitsusega dominiioonides, asunais, mais või protektoraahtides.		
1934—68	Eesti-Briti kaubandus- ja laevanduslepingu täiendav kaubanduskokkulepe	11.7.1934	8.9.1934
1925—189/190	Eesti-Hollandi kaubandusleping	22.7.1924	19.6.1926
1926—81	Eesti-Am. Ühendriikide sõprus-kaubandus- ja konsulaarleping	23.12.1925	22.5.1926
1926—36	Eesti-Sveitsi kaubandusleping	14.10.1925	31.5.1926
1927—32	Eesti-Belgia-Luxembourgi kaubandus- ja laevandusleping	28.9.1926	5.6.1927
1935—59	Eesti-Belgia-Luxembourgi maksete õiendamise leping	19.6.1935	10.7.1935
1931—50	Eesti-eBilgia koloniaalvalduste tollivahelkordade korraldamise kokkulepe	23/24.4.1931	4.7.1931
1927—61	Eesti-Kreeka kaubandus- ja laevandusleping	4.1.1927	9.12.1927
1933—56	Eesti-Kreeka kaubandus- ja laevanduslepingu muutmiskokkulepe	22.2.1933	3.11.1933
1927—110	Eesti-Poola kaubandus- ja laevandusleping	19.2.1927	15.2.1928
1929—74	Eesti-Poola kaubandus- ja laevanduslepingu lisaprotokoll	5.7.1929	24.4.1931
1931—33	Eesti-Poola kaubandus- ja laevanduslepingu Danzigi Vabalinnale laiendamise kokkulepe	9.4.1931	24.4.1931
1937—22	Eesti-Poola tariifiprotokoll ja selle juurde kuuluv noot	23.2.1937	18.3.1937
1937—48	Eesti-Poola tariifiprotokollil lisaprotokoll ja selle juurde kuuluv noot	29.5.1937	15.6.1937
1928—28	Eesti-Läti ajutine majandusleping	25.3.1928	16.4.1928
1931—55	Eesti-Läti ajutise majanduslepingu lisakokkulepe	3.6.1931	22.7.1931
1932—92	Eesti-Läti ajutise majanduslepingu lisakokkuleppe täiendamise protokoll	14.11.1932	26.1.1933
1935—103	Eesti-Läti vahelise ajutise majanduslepingu lisakokkuleppe täiendusprotokollil lisaprotokoll selle juurde kuuluva lõpp-protokollil ja nootidega	7.12.1935	1.1.1936
1937—16	Eesti-Läti ajutise majanduslepingu lisaprotokoll	10.2.1937	20.2.1937
1935—99	Eesti-Läti maksete õiendamise leping	10.4.1935	29.4.1935
1935—108	Eesti-Läti maksete õiendamise lepingu täiendusprotokoll	7.12.1935	1.1.1936
1937—16	Eesti-Läti maksete õiendamislepingu muutmise kokkulepe ja selle juurde kuuluv protokoll ja noodid	10.2.1937	20.2.1937
1928—47	Eesti-Tšehhoslovakkia kaubandusleping	20.6.1927	17.7.1928
1928—52	Eesti-Bulgaaria ajutine kaubanduskokkulepe	11.2.1928	24.7.1928
1928—48	Eesti-Lõunaslaavia kaubandus- ja laevandusleping	1.2.1928	10.9.1928
1929—1	Eesti-Itaalia kaubanduskokkulepe	1.7.1928	27.2.1929
1936—86	Eesti-Itaalia kaubanduse ning maksete õiendamise kokkulepe	6.10.1936	30.10.1936
1929—44	Eesti-Prantsuse kaubandus- ja laevandusleping	15.3.1929	29.5.1929
1930—47	Eesti-Prantsuse kaubandus- ja laevanduslepingu muutmise kokkulepe 28.9. ja	7.10.1929	30.6.1930
1930—54	Eesti-Prantsuse kaubandus- ja laevanduslepingu muutmise protokoll	11.7.1930	20.7.1930
1931—1	Eesti-Prantsuse kaubandus- ja laevanduslepingu muutmise protokoll	30.10.1930	11.1.1931
1932—28	Eesti-Prantsuse kaubandus- ja laevanduslepingu muutmise protokoll	16.3.1932	6.4.1932
1933—60	Eesti-Prantsuse kaubandus- ja laevanduslepingu muutmise protokoll	27.4.1933	6.7.1933

Täielikult:
24.4.1931

Riigi Teataja aasta ja nr.		Sõlmitud	Jõustunud
1929—65	Eesti-Prantsuse kaubandus- ja laevanduslepingu muutmise protokoll . .	27.7.1928	7.8.1928
1930—84	Eesti-Prantsuse kaubandus- ja laevanduslepingu muutmise noodid . . .	22.2.1926	27.4.1926
1935—30	Eesti-Prantsuse maksete õiendamise kokkulepe	26.3.1922	5.4.1922
1929—84	Eesti-Austria kaubandus- ja laevandusleping	11.12.1928	4.7.1929
1929—37	Eesti-Saksa kaubandus- ja laevandusleping	7.12.1928	29.7.1929
1935—21	Eesti-Saksa kaubanduskokkulepe ja selle lõpp-protokoll	4.1.1935	14.1.1935
1935—108	Eesti-Saksa kaubanduskokkulepe lisakokkulepe ja selle lisad	29.11.1935	1.1.1936
1936—92	Eesti-Saksa kaubanduskokkulepe teine lisakokkulepe	2.11.1936	1.1.1937
1929—71	Eesti-NSVL-u kaubandusleping	17.5.1929	19.9.1929
1935—14	Eesti-NSVL-u majanduskokkulepe	31.10.1934	1.1.1935
1929—71	Eesti-Ungari kaubandus- ja laevandusleping	29.4.1929	10.11.1929
1929—95	Eesti-Portugali kaubanduskokkulepe	22.8.1929	16.1.1930
1930—94	Eesti-Rumeenia kaubanduskokkulepe	30.8.1920	12.3.1931
1930—56	Eesti-Türgi kaubandus- ja laevandusleping	16.9.1929	18.5.1931
1933—8	Eesti-Türgi kaubandus- ja laevanduslepingu muutmise kokkulepe 17.10.1932 ja	17.1.1933	17.1.1933
1937—51	Eesti-Türgi kaubanduskokkulepe	6.6.1937	28.6.1937
1937—51	Eesti-Türgi makseteõiendamisleping	6.6.1937	28.6.1937
1931—53	Eesti-Soome kaubandus- ja laevandusleping	11.4.1931	28.9.1931
1934—78	Eesti-Soome kaubandus- ja laevanduslepingu lisakokkulepe	5.7.1934	1.10.1934
1935—93	Eesti-Soome kaubandus- ja laevanduslepingu lisakokkulepe muutmise noodid	9.10.	24.10.1935
1936—82	Eesti-Soome kaubandus- ja laevanduslepingu lisakokkulepe muutmise protokoll	3.4.1936	18.4.1936
1934—27	Eesti-Leedu kaubandusleping	13.1.1934	6.5.1934
1934—61	Eesti-Jaapani kaubanduskokkulepe	21.6.1934	20.7.1934
1935—48	Eesti-Hispaania esialgne kaubandus- ja maksete õiendamise leping . . .	8.5.1935	1.6.1935

LEEDU. Leedu väliskaubandus 1937. — Lithuanian Foreign Trade in 1937.

Leedu väliskaubanduskäive 1937. a. esimese 7 kuu jooksul suurenes väärtuselt kui ka koguselt: väljavedu ulatus 110 milj. lit. 107,6 milj. lit. vastu 1936. a. ja sissevedu 112,6 milj. lit. 82 milj. lit. vastu 1936. a. K. a. väljavedu ületab eelmise aasta 2%, kuna sissevedu on suurenenud 37%. Alates 1931. a. ei ole Leedu sissevedu saavutanud säärast ulatust ja kohalike majandustegelaste arvates sõltuvat see osalt viimaste aastate soodsast väliskaubandusbilansist kui ka rahva ostujõu kasvamisest.

Võrreldes 1. a-ga vähenes märgatavalt teravilja väljavedu — 12,7 milj. lit. eelmise aasta 13,7 milj. lit-ilt langes 1 milj. lit-ni. Liha väljavedu vähenes 2 milj. lit., või — 1,5 milj. lit. ning laudade ja vineeri — 1,7 milj. lit.

Peagu kõik tähtsamad artiklid on veetud sisse suuremal kogusel, eriti masinad, ehitusmaterjal, tekstiiltoormaterjal ja poolvalmisained. Masinate ja autode sissevedu

suurenes enam kui kahekordselt. K. a. veeti sisse 12 milj. lit. väärtuses 1936. a. 5,3 milj. lit. vastu. Raua sissevedu suurenes 2,5 milj. lit. (59,7%), tekstiiltoormaterjal — 1,3 milj. lit. (39%), malmi ja rauast esemete — 1,6 milj. lit. (162%), töötlemata nahkade ja karusnahkade — 1,2 milj. lit. (60%), lõngade ja niitide — 1,9 milj. lit. (19%), riide — 1,1 milj. lit.

Väljaveo- ja sisseveoandmed üksikute riikide järgi on praegu töötatud läbi ainult kuuekuise ajavahemiku kohta. Kaubavahetuses on osatähtsusest esikohal endiselt Suur-Briti. S.-Britis turustatud kaupade väärtus k. a. esimesel poolel ulatus 43 milj. lit. eelmise aasta 47 milj. lit. vastu — seega vähenemine 9%. S.-Britist sisseveetud kaupade väärtus kasvas 27,2 milj. lit. 1936. a. 27,9 milj. lit-ile — seega juurdekasv 0,7 milj. lit. (2%). Osatähtsusest järgnevad Saksa, Prantsuse, NSVL, USA. Võrreldes 1936. a. suurenes ainult Saksa osatähtsus.

K. a. veeti Saksa kaupu 12 milj. lit. eest enam kui 1. a., kuna sissevedu paisus 17 milj. lit.

K. a. sissevedu Saksast ületas väljaveo 6,5 milj. lit., väljaveo 13,4 milj. lit., sissevedu 19,9 milj. lit. Seda püütakse seletada asjaoluga, et kohalikele importöridele on antud pikemaajalisem krediit.

Praegu ei ole võimalik näha ette, kas väliskaubandusbilanss kujuneb passiivseks või eelmiste aastate eeskujul tuleb aktiivne. See sõltub kaubavahetuse arengust järgnevaal kuul, eeskätt loomade ja liha väljaveost. Kui kaubandusbilanss peaks kujunema passiivseks, tõendaks see ainult, et kaubavahetus on elavnenud, et rahvaostujõud on suurenenud; sisseveo suurenemine tõendab, et tarbeasju ostetakse ikka rohkem ja et kriisiaastad on möödunud.

On näha ette, et lähemas tulevikus sõlmatakse rida kaubanduslepinguid teiste riikidega.

K. a. veeti Saksa kaupu 12 milj. lit. eest enam kui 1. a., kuna sissevedu paisus 17 milj. lit.

Uus kaubanduskokkulepe Saksaga on juba jõustunud, mille järelduel kaubavahetus mõlema riigi vahel peaks suurenema 10%. Leedu jaoks Saksa välja suuremal arvul mune, võid ja metsa. Samuti tõuseks ka sissevedu Saksast. Bilanss on praegu Leedule passiivne, kuid arvestades, et mõlema riigi vahel on sõlmitud kliiringkokkulepe, viiakse kaubavahetus aasta lõpuks tasakaalu.

Kaubavahetus NSVL-ga areneb normaalselt, kuna Lätiga on see märgatavalt langenud. K. a. väljaveo Lätisse moodustab ¼ eelmise aasta omast, kuna sissevedu on jäänud pisima 1936. a. tasemele.

Kaubavahetus Prantsuse, Tšehhoslovakkia, USA ja teiste riikidega on suurenenud, kuna aga Hollandi, Taani ja Rootsi vahenenud.

SOOME.

Karjasaaduste väljaveo Soomest 1937. a.

Export of Cattle Produce from Finland in 1937.

K. a. esimesel kaheksal kuul veeti Soomest välisriigesse: võid — 10 558 tn (eelmisel aastal samal ajal 9269 tn), mis tähendab väljaveo kasvu 13,9%; juustu — 3 680 228 kg (eelmisel aastal s. ajal

2 760 228 kg), mis tähendab kasvu 33,3%, kanamune — 109 395 360 tk ehk 6 286 250 kg (e.a. samal ajajärgul 88 852 320 ja 5 189 790), mis tähendab kasvu 21,1%

INGLISE. Sigurite sissevedu Inglise. — *Imports of Chicory to Great Britain.*

Inglise turule saadavad sigureid peamiselt Belgia (hooajal 4000—5000 kasti nädalas). Nõudmine sigurile on väike. Sise-maa-toodang on kaunis suur. Belgiast imporditud sigurid tulevad Inglise pakituna keskmiselt 10 inglise naelastesse puust kastidesse, milles on ca 30 sigurijuurt. Kast on seest kaetud sinise või valge paberiga. Sigureid pakitakse ka pappkarpidesse. Bel-

giast algab sigurite sisseveo hooaeg tavaliselt septembri lõpul.

Sigurite sisseveo toll on: I.I—1.III (excl) — 5 š., 1.III—30.IV — 10 š. ja 1.V—31.XII — 8 š. per inglise tsent. net-kaal.

Hinnad kõiguvad 3—4 š. 10-naelastel sigurikastilt. Vahetevahel langevad aga hinnad isegi 2—2/6d-le kast.

HOLLAND.

Sigade suu- ja sõrataud Hollandis.

Pigs Mouth and Hoof Diseases in Netherlands.

Hollandi lehtede teatel on suu- ja sõrataud levinud ka sigade juures. Senini on

nimetatud taudi ohvriks langenud ka mõne talupidaja sead.